

Agnar Ståle Naustdal
Bjoavegen 1798
5584 Bjoa

Kontakt saksbehandlar
Birgit Sundbø Hagalid, 51568891

Avslag på søknad om utsetting av utanlandsk treslag til skogproduksjon 254/8 i Vindafjord

Det er har søkt om løyve til å plante europalerk på eit område på 25 daa på gnr/bnr 254/8 i Vindafjord kommune i Rogaland. Fylkesmannen avslår søknaden om løyve. Me har i vår vurdering av saka lagt vekt på at det er fleire viktige naturverdiar i området, og at det norske treslag kan vere godt egna til skogproduksjon på det gjeldande arealet.

Me visar til søknad mottatt 11.05.2020 om løyve til utsetting av utanlandsk treslag til skogproduksjon.

Søknaden

Du søker om å plante 5000 furu og lerk på din eigedom 254/8 i Vindafjord kommune. I telefonsamtale 12.06.2020 og synfaring 29.09.2020 fekk me vidare spesifisert at du ynskjer å plante 2500 furu (*Pinus sylvestris*) og 2500 europalerk (*Larix decidua*). Søknaden omfattar dermed berre 2500 europalerk, og ikkje furu som er rekna som ein stadeigen art. Du oppgir at det tidlegare har stått naturleg furuskog med innslag av lauv på feltet som er søkt planta. Området er småkupert med innslag av fuktig skogsmark. Innanfor ein randsone på 200 meter rundt feltet finst det furu- og granskog.

Som opplyst i søknaden og på synfaringa er føremålet med plantinga å få eit variert skogbilde i tillegg til at du kan få materialar av høg kvalitet frå lerk. Du vurderer at konsekvensar av plantinga vil kunne vere eit endra vegetasjonsbilde, og at aktuelle tiltak for å hindre spreiring er å fjerne planter som har etablert seg utanfor plantefeltet.

Heimel

Utsetjing av utanlandske treslag krev godkjenning frå Fylkesmannen i samsvar med forskrift om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål § 5, jf. naturmangfaldlova kap. IV. Føremålet med forskrifta er å hindre at planting av utanlandske treslag gir uheldige konsekvensar for

naturmangfaldet, jf. § 1 i naturmangfaldlova. Det er sentralt å sikre at forvaltingsmåla for naturtypar og artar ikkje blir truga av dei utanlandske artane, direkte eller indirekte, jf. naturmangfaldlova §§ 4 og 5.

Alle offentlege vedtak som kan ha verknader for naturmangfaldet skal vurderast etter naturmangfaldlova §§ 8-12. I tillegg har Fylkesmannen lagt vekt på andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14.

Ved vurdering av ein søknad om utsetting skal ein leggja vekt på eventuelle uheldige følgjer for naturmangfaldet, inkludert særleg uheldige følgjer for biologisk mangfald, jf. forskrifta § 7 første ledd. Det er ikkje heimel for å gi løyve dersom det er grunn til å tru at utsettinga kan føre til vesentlege uheldige verknader på det biologiske mangfaldet, enten på sjølve utplantingsområdet eller på området utanfor utplantingsområdet. Fylkesmannen har difor vurdert moglege naturverdiar på sjølve plantefeltet, og om ein kan forvente spreiring av treslaget som kan gi uheldige følgjer for spesielle naturverdiar (truga artar, viktige naturtypar eller verneområde) i området rundt plantefeltet.

Fylkesmannen si vurdering

Om kunnskapsgrunnlaget

Det er god kunnskap om naturmangfaldet på og rundt tiltaksområdet, og godt med kunnskap om det omsøkte treslaget. I vår vurdering har me nytta opplysningar frå Naturbasen, Temakart Rogaland, Artskart og Artsdatabanken si Fremmedartsliste 2018. For å undersøke bonitet, jordsmonn, vekstvilkår og naturverdiar var Fylkesmannen og skogeigar på synfaring i og rundt feltet som er søkt planta til den 29.09.2020. I tillegg har me vurdert anna vitskapeleg litteratur om treslaget. Fylkesmannen vurderer at det er tilstrekkeleg vitskapeleg og erfaringsbasert kunnskap i denne saka.

Om europalerk

Europalerk er eit utanlandsk treslag, men arten er ikkje risikovurdert i Artsdatabanken si Fremmedartsliste 2018 då den var etablert som fast reproduserande i Norge per år 1800. Den blir difor rekna som stadeigen i den samanhengen av Artsdatabanken¹. I det vidare legg me fram annan tilgjengeleg kunnskap om arten sine økologiske eigenskapar og evne til å spreie seg.

I Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet sin rapport M-1378 «Utredning av forbod mot utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål» er kunnskap om europalerk lagt fram i saman med andre artar av lerk. Rapporten seier at lerkeartane har liknande økologiske eigenskapar som furu men slepp meir lys ned i feltsjiktet, er betre til å konkurrera mot frodig vegetasjon og har høgare produksjon. Lerk er lyskrevjande og kan berre i liten grad etablere seg i skog og på andre skuggefulle veksestader. I litteraturen er det observert naturleg forynging av lerkeartar der få tre har gitt opphav til nye bestand, og spreiringa kan bli omfattande om dei naturgitte forholda er til stade. Arten europalerk er registrert med varierende spreiring, alt frå ingen til maksimalt 30 meter.

DN-utgreiing 8-2012, «Kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede bartrær på biologisk mangfold», beskriv grensa for kortdistansespreiing til å vere 30 meter. Vidare legg rapporten fram ein estimert spreingsdistanse på opptil 838 meter ved vindhastigheit på 10 m/s, og 1676 meter ved

¹ https://www.artsdatabanken.no/Pages/241521/Komen_til_Noreg_foer_eller

20 m/s. Dette er vindhastigheter som er innanfor det ein kan forvente ved enkelthøve i regionen under spreingsperioden om hausten, og 1680 meter blir vidare brukt som utgangspunkt for vurdering av økologiske konsekvensar.

Utplantingsfeltet

Synfaringa viste at arealet generelt er av god bonitet, men med interne variasjonar. Opp mot høgdedraget sør i området synk boniteten gradvis i frå høg til middels, og til låg heilt på toppen. Arealet er ein del av ein større hogstflate som med unntak av det omsøkte arealet er planta til med gran. Det er ikkje registrert norske ansvarsartar eller truga artar på området som skal plantast til. Det er heller ingen MIS-registreringar. Det har ikkje kome fram opplysningar som kan tyde på at det finst andre artar eller naturtypar som det er eit ansvar for å ta vare på, jamfør forvaltningsmåla i naturmangfaldlova §§ 4 og 5, på sjølve utsettingsområdet.

Naturverdiar i området rundt plantefeltet

Innanfor ein radius på 1680 meter finn ein fleire kartlagte naturverdiar kor det fremste er naturreservatet Vedvika (klassifisert som svært viktig, avstand til plantestad er 1,2 km)². Vedvika er mellom anna verna som ein representant for vestnorsk regnskoghabitat. Klimaet i området blir synleggjort også i kringliggjande kartlagte naturtypar som Gardavika³ som er ein fattig boreonemoral regnskog (viktig, 1,5 km avstand) der fleire av artane som er funne er fuktkevjande (t.d. kystskriftlav *Graphis elegans* VU og kystprikklav *Pseudocyphellaria norvegica* VU). I Vedvika er det også registrert gul buktrinslav (*Hypotrachyna sinuosa*, EN). Denne er lyskevjande og veks på lauvtre. Den finst nokon få stader i Noreg og utskygging som følgje av tilplanting og gjengroing er antatt å vere negative påverkinsfaktorar⁴. Vidare er det gjort funn av lavarten *Hypotrachyna tayloriensis* i verneområdet. Dette er per i dag det einaste funnet av denne arten i Skandinavia.

Berggrunnen i og store delar rundt utplantingsfeltet er fyllitt, noko som gjer området kalkrikt og rikt botanisk. Dette gjer seg gjeldande for fleire av artane som er registrert i området (mellom anna Kystskoddelav *Menegazzia subsimilis* (VU)). Den kalkrike berggrunnen mogleggjer at ein meir detaljert synfaring kan avdekke fleire artar⁵.

Fleire andre naturverdiar innanfor spreingsavstand er også av stor verdi og derfor av høg forvaltningsprioritet:

- Ølen: Trææt: Kvednabekken: rik edellauvskog (viktig, 1,6 km avstand)
- Ølen: Svolland nord: naturbeitemark (viktig, 1,6 km avstand)
- Ølen: Svolland nordvest: rik edellauvskog (svært viktig, 1,6 km avstand)
- Ølen: Svolland sør: rik edellauvskog (viktig, 1,6 km avstand)

Under synfaringa kunne me ikkje sjå plantingar av utanlandske treslag i området rundt, og har heller ikkje opplysningar om slike.

Andre viktige samfunnsinteresser

Rapporten M-1378 «Utredning av forbod mot utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål» viser til at lerk kan gi tømmer av god kvalitet og virke frå lerk er ettertrakta då den dannar kjerneved tidleg i omløpet. Kjerneved har god haldbarheit og motstand mot råtesopp og insektangrep. Lerk er

² <https://faktaark.naturbase.no/?id=VV00003506>

³ <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00104763>, <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00104758>

⁴ <https://artsdatabanken.no/Rodliste2015/rodliste2015/Norge/71873>

⁵ Olsen, S.L., Hedger, R.D., Nowell, M., Hendrichsen, D. & Evju, M. 2018. Geografisk utbredelse av truede karplanter i Norge: modellering av hotspots. NINA Rapport 1572. Norsk institutt for naturforskning

nålefellande og bidrar til ein annan dynamikk i botnsjiktet enn dei norske bartrea. Den bidreg også til eit meir opent skogbilde noko som kan vere positivt med tanke på friluftslivet og landskapet.

Synfaringa viste at ein stor del av arealet som er ønskt tilplanta med lerk er fuktig og av god bonitet, noko som talar for å treslagsskifte frå furu til eit treslag som betre kan nytte produksjonstilhøva. Rapporten «Vekst og produksjon av treslag i kystskogene» av Øyen, Støtvig, Birkeland og Øen viser at eit treslagsskifte frå furu til japanlerk (*Larix kaempferi*) eller frå furu til gran (*Picea abies*) vil begge gi ei bonitetsheving på 6-8 høgdebonitetsklassar. Vidare viser rapporten at gran har betre produksjonsevne enn lerk på høgare bonitetar. Tilhøva på flata tyder dermed på at gran vil vere eit eigna alternativ til å plante europalerk med omsyn til verdiskapinga på arealet og den potensielle klimaeffekten i form av binding av karbon.

Konklusjon

Me vurderer å ha tilstrekkeleg kunnskap om treslaget og naturmangfaldet til å kunne gjere eit vedtak, jf. nml § 8. Det er ikkje registrert naturverdiar på sjølve plantearealet, men det er fleire registrerte naturtypar kategorisert som svært viktig og viktig i området rundt. Avstanden til naturverdiane og lerka si etableringsevne gjer at me vurderer risikoen for spreining av europalerk inn i desse områda til å vere moderat. Det at det er god avstand til naturverdiane, at desse er skogdominerte og at lerk i mindre grad kan etablere seg på skuggefulle stader talar for eit løyve.

Samtidig er det ikkje registrert andre utplantingar av utanlandske treslag, og ei planting vil introdusere ein ny framand art i eit område med viktige naturverdiar. I tillegg finn me at arealet eignar seg for planting av gran eller anna treslag med betre evne til å utnytte den høge produksjonskapasiteten i marka, og at planting av lerk framfor eksempelvis gran ikkje gir vesentleg større samfunnsmessige fordelar. Vår vurdering er difor at tiltakets positive samfunnsmessige effektar ikkje veg opp for risikoen for negative verknader på naturmangfaldet i området. Fylkesmannen gir dermed avslag på søknad om å plante europalerk.

Vedtak

Fylkesmannen avslår med dette søknaden om å plante 2500 europalerk på eit areal på 25 dekar på gnr/bnr 254/8 i Vindafjord kommune i Rogaland.

Klage

Du kan klaga på vedtaket, jamfør forvaltningslova kapittel VI. Klagefristen er tre veker etter du har mottatt vedtaket. Ein klage skal visa til vedtaket som du klagar på, og kva endringar du ynskjer. Klagen bør begrunnast. Klagen kan sendast til Fylkesmannen i Rogaland, men blir handsama av Miljødirektoratet om Fylkesmannen ikkje gjer om eige vedtak.

Med helsing

Geir Skadberg
landbruksdirektør

Birgit Sundbø Hagalid
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

1 Søknad om utsetting av utanlandsk treslag på 254/8, Vindafjord

Kopi til:

Vindafjord kommune Rådhusplassen 1 5580 ØLEN